

Aan het college van GS van de provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
per e-mail: provincie@fryslan.frl

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
Tel. 0518-[REDACTED]
Mob. 06-[REDACTED]
e-mail: [REDACTED]@planet.nl

Marrum, 22 november 2024

Betreft: **verzoek om gedeeltelijke intrekking
omgevingsvergunningen Hoarnestreek 10-14 te Tzummarum (Jorritsma)**

Geacht college,

Als gemachtigde van negen volmachtgevers verzoek ik u hierbij om gedeeltelijke intrekking van de omgevingsvergunningen voor de Hoarnestreek 10-14 te Tzummarum, en om aanpassing en actualisering van de vergunningvoorschriften. Dit verzoek wordt hierna toegelicht.

Vooraf vraag ik aandacht voor het feit dat de geldende vergunningen, die in het kader van een Woo-verzoeken bij de FUMO en provincie zijn opgevraagd nog steeds worden achtergehouden en niet online, met bijlagen, gepubliceerd zijn. Dit bemoeilijkt dit verzoek. Ik verzoek u om onmiddellijk over te gaan tot openbaarmaking.

Dit situatie van de inrichting aan de Hoarnestreek 10-14 kenmerkt zich door zeer ruime vergunningen en door een zeer beperkt feitelijk gebruik daarvan. De feitelijke activiteiten blijken onder meer uit het controlerapport van 14 mei 2024. Onder het regime van de Omgevingswet (OW) zijn er mogelijkheden voor gedeeltelijke intrekking van de vergunningen. Deze mogelijkheden zijn aanmerkelijk ruimer dan voorheen.

De volgende intrekkingmogelijkheden zijn hier relevant:

- Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning intrekken als de vergunninghouder een jaar lang geen activiteit uitvoert waarvoor die omgevingsvergunning nodig is.
- Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning intrekken als de omgevingsvergunning voor een met de milieubelastende activiteit samenhangende wateractiviteit is ingetrokken.
- Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning intrekken als die in strijd is met de beoordelingsregels voor de vergunning.
- Het bevoegd gezag moet de omgevingsvergunning intrekken als het door actualisering van de vergunning niet kan bereiken dat het bedrijf de beste beschikbare technieken (BBT) toepast.
- Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk intrekken als degene die de activiteit verricht in strijd met de voor de activiteit geldende regels handelt of de aanvrager de omgevingsvergunning heeft gekregen op basis van een onjuiste of onvolledige opgave van gegevens.

De volgende feiten en omstandigheden zijn van belang voor de beoordeling en voor het maken van een belangenafweging.

1. De vergistings- en aanverwante activiteiten liggen al lange tijd praktisch stil. In het controlerapport van mei 2024 staat daarover:
Tijdens de controle was de co-vergister en de installatie voor het scheiden en drogen van de mest niet in bedrijf. Het weinig gas dat op dit moment nog ontstaat gaat door de WKK. De biologie in de vergister is bijna niet meer in werking. Dit door de verdenking van amfetamine waardoor de installatie stil is komen te liggen. Ze zijn niet voornemens om hem vooreerst weer op te gaan starten nu er duidelijkheid is over de amfetamine verdenking, dit in verband met de lage opbrengstprijzen voor elektriciteit en het wachten op de nieuwe vergunning.
2. Eerder is ook nooit 100.000 ton per jaar vergist, dit is waarschijnlijk ook onmogelijk met de thans vergunde installaties. Volgens een gespreksnotitie van een gemeenteambtenaar uit 2021¹ wordt er dan 60.000 ton per jaar vergist. Het is niet bekend of dit klopt. In 2023 is ca. 30.000 ton mest en co-producten verwerkt. Dit blijkt uit het controlerapport van 14 mei 2024. Het kan zijn dat als gevolg van de amfetamineaffaire in het najaar van 2023 de hoeveelheid dat jaar minder is dan in 2021 en 2022. Het kan ook verband houden met het punt hierna.
3. Van groot belang is dat vanwege het feit dat de luchtwassers het voorgeschreven rendement niet halen, er geen 100.000 ton per jaar mag worden vergist. Voor de luchtwasser op de droogloods voor digestaat is in de vergunning van 2018 een geurverwijderingsrendement van 95% voorgeschreven. Uit drie metingen in 2021 en 2022 is een rendement van ten hoogste 59% gebleken. Voor de luchtwasser bij de hydrolyseloods is een rendement van 68% voorgeschreven. Bij geurmetingen in 2022 en 2023 is ten hoogste een rendement van 55% gebleken. Volgens voorschrift 5.2.4 van de vergunning van 2018 mogen de uitbreidingen (het gaat o.a. om een uitbreiding van de verwerking van 31.000 naar 100.000 ton per jaar) en wijzigingen niet eerder worden gestart dan nadat door middel van metingen is aangetoond dat de voorgeschreven geurverwijderingsrendementen zijn gehaald.²
4. De luchtwassers voldoen dus niet aan de in de vergunning voorgeschreven specificaties. Dat betekent dat niet volgens de vergunning kan worden gewerkt, zodat ook vergisting en verwerking van de eerder vergunde 31.000 ton per jaar niet toegestaan is.
5. In de toelichting op het ontwerpbestemmingsplan Hoarnestreek 10-14 Tzummarum (in september 2023 ter inzage gelegd) staat onder het kopje 'huidige situatie': *'De voormalige pluimveestallen of het perceel Hoarnestreek 14 zijn niet meer ten behoeve van het naastgelegen pluimveebedrijf in gebruik maar als opslag (van digestaat en co-producten) en voor mestbewerking ten behoeve van de co-mestvergistingsinstallatie.'*
6. Op Hoarnestreek 14 wordt al jaren geen pluimvee meer gehouden.
7. De stallen met nummers 1 en 2 op Hoarnestreek 14 zijn afgebroken.
8. Op Hoarnestreek 10 is stal 12 tien jaar na vergunningverlening nog niet gerealiseerd.
9. De veebezetting in de wel gebruikte zes stallen op Hoarnestreek 10 is veel lager dan vergund. Bij controles in december 2023 en in mei 2024 waren circa 96.000 vleeskuikens in deze zes stallen aanwezig in twee leeftijdsgroepen, terwijl in deze stallen ca. 220.000 vleeskuikens vergund zijn. De huidige mestkuikens zullen dieren zijn die langer doorgroeien dan de reguliere mestkuikens en dus een groter aflevergewicht hebben per dier. Er zijn dan minder mesttrondes per jaar, dus ook minder dagen leegstand. Daarentegen worden dan ook op minder dagen per jaar de lege stallen schoongemaakt. Dit schoonmaken zorgt ook voor geurhinder.
10. Er is (ook) een fytosanitaire reden voor het feit dat er geen pluimvee meer op nr. 14 wordt gehouden. Op die manier is het risico op insleep van ziekten door de vele transporten m.b.t. de vergister verkleind. Dit is in het belang van de exploitant zelf, maar ook voor andere houders van (pluim)vee in de omgeving, zowel professionele als hobbypluimveehouders. In

¹ Gespreksnotitie overleg 29-01-2021

² Bron: Geuronderzoek van 7 mei 2024 die als bijlage bij de vergunningaanvraag van mei 2024 is ingediend

een gemeentelijk memo wordt daarnaast als reden aangegeven om geen pluimvee op Hoarnestreek 14 te houden de voedselveiligheid (biosecurity).³

11. In het bestemmingsplan Buitengebied 2013 staat in art. 3.2.1 onder d:

'de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van de niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering zal ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel gemengd agrarisch bedrijf" ten hoogste 1,50 hectare bedragen'

In de vergunde situatie was ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan Buitengebied 2013 de oppervlakte pluimveestallen en overige gebouwen in gebruik ten behoeve van de intensieve veehouderij groter dan 1,5 hectare. Maar doordat er nu feitelijk al jaren alleen pluimvee wordt gehouden op nr. 10 kan met een gedeeltelijke intrekking van de vergunning de vergunde situatie in overeenstemming worden gebracht met de op dit punt vastgelegde ruimtelijke kaders uit het bestemmingsplan.

12. De geurbelasting die in de huidige vergunningen is toegestaan, is uitzonderlijk hoog en leidt tot een zogenaamde overbelaste geursituatie. Ook wordt alleen al met de vergunde geurbelasting van de vergistingsactiviteiten de zogenaamde grenswaarde uit het provinciale geurbeleid ver overschreden. Boven de grenswaarde is volgens de provincie sprake van ernstige geurhinder.
13. Het Bestemmingsplan Buitengebied 2013 staat ter plekke een gemengd agrarisch bedrijf toe met daaraan ondergeschikt een mestvergistingsinstallatie. Een gemengd agrarisch bedrijf is in het bestemmingsplan gedefinieerd als een agrarisch bedrijf waar twee verschillende vormen van landbouw worden uitgeoefend, te weten een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering en een niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. De mestvergistingsinstallatie is feitelijk echter niet ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf. Het bestemmingsplan geeft geen definitie van 'ondergeschikt', maar bij het bepalen van ondergeschiktheid kan gekeken worden naar o.a. ruimtelijke, functionele en inkomens verwervende aspecten. De aard en schaal van de vergisting en overige bewerkingen dienen ondergeschikt te zijn aan de agrarische activiteiten. Uit een brief van B&W van 19 november 2019 aan de FUMO blijkt dat de gemeente zelf de volgende definitie van ondergeschikt hanteert:

In het bestemmingsplan is de term "ondergeschikt" niet nader gespecificeerd. De term "ondergeschikt" beschrijven wij als volgt: een bedrijfseigen activiteit met een duidelijke binding met de tot het bedrijf behorende agrarische activiteit waarbij in hoofdzaak de aanvoer of afvoer is "van" of "gaat naar" het eigen bedrijf.

14. Het maximum van 6.500 m² aan gebouwen voor de vergistingsactiviteiten in het bestemmingsplan is op onjuiste gronden tot stand gekomen. In het (voor)ontwerp van het huidige bestemmingsplan stond een maximale oppervlakte voor mestvergistingsinstallaties (waarschijnlijk 2.500 m²). Daarop is door de eigenaar een zienswijze ingediend. De reactienota van 17-04-2013 vermeldt het volgende:

Inspraak

Voorts is in de bebouwingsvoorschriften een maximum gesteld aan de oppervlakte van bouwwerken ten behoeve van een mestvergistingsinstallatie. De huidige oppervlakte bedraagt reeds circa 6500m², zodat het betreffende bebouwingsvoorschrift ontoereikend is.

Reactie

De regels zullen op deze bestaande situatie worden afgestemd door in het bouwschema de oppervlakte te wijzigen in 6500 m².

Daar zijn twee dingen misgegaan. In de eerste plaats was de oppervlakte van bouwwerken die legaal ten behoeve van de mestvergistingsinstallatie werden gebruikt destijds veel kleiner dan 6.500 m². In de tweede plaats gaat het in de inspraakreactie om bouwwerken, dat zijn

³ Memo Bedrijffssituatie Jorritsma Biogas B.V. d.d. 23-02-2021

gebouwen, overkappingen en overige bouwwerken, zoals vergistingssilo's. In het bestemmingsplan is die 6.500 m² overgenomen, maar dan als maximale oppervlakte aan gebouwen ten behoeve van de vergistingsinstallatie. De in het bestemmingsplan genoemde oppervlakte van 6.500 m² is daarmee niet relevant om mee te wegen of de vergistingsactiviteiten ondergeschikt zijn.

15. De eis van ondergeschiktheid staat ook in de omgevingsverordening. Volgens de huidige omgevingsverordening Fryslân (art. 2.22) kunnen op een bouwperceel van een agrarisch bedrijf nevenactiviteiten plaatsvinden, waarbij activiteiten voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest of andere agrarische producten slechts zijn toegestaan als deze ten dienste staan van, of verband houden met de agrarische activiteiten van het agrarisch bedrijf. Aan het gebruik en de bebouwing voor de nevenactiviteiten worden zodanige regels gesteld dat deze ondergeschikt blijven aan de agrarische activiteiten en passen in de landelijke omgeving. Deze regels zijn praktisch gelijk aan de eerdere verordening Romte (art. 6.2.1).
16. De vergunde vergistingsactiviteiten brengen veel zwaar verkeer met zich mee, hetgeen hinder m.b.t. geluid en trillingen oplevert. Het bedrijf staat in het landelijk gebied, aan een smalle weg. Het grootste deel van het zware vrachtverkeer zal langs de Kapellewei en de N384 komen en gaan, waarbij ze door de bebouwde kom van Tzummarum en Dongjum rijden. Een andere route is echter niet verboden.
17. Het bedrijf heeft een jarenlange geschiedenis van overlast. Uit het Jaarverslag Milieualarmnummer FUMO 2023⁴ blijkt dat 'Vergister Jorritsma' in de periode 2017-2023 op de derde plaats staat in de lijst van bedrijven in Fryslân waarover de meeste klachten zijn binnengekomen, na de bedrijven Sonac in Burgum en Soprema in IJlst.
18. Rond 2008 was een covergister voor de verwerking van 31.000 ton per jaar vergund. Rond 2019 is de vergunning gewijzigd naar 100.000 ton per jaar, dit omdat er (bijna) geen coproducten meer werden toegevoegd. Uit mest, het ging voornamelijk om rundveedrijfmest, is minder biogas te halen dan uit coproducten. In een gemeentelijk memo⁵ wordt betwijfeld of goed genoeg aan het bestemmingsplan is getoetst. Bovendien is vervolgens niet de omgekeerde redenering toegepast (dat de jaarlijks in totaal te vergisten hoeveelheid weer af zou moeten nemen) toen aangevraagd werd om het aandeel co-producten weer toe te laten nemen.
19. Het bedrijf heeft een voorgeschiedenis waarbij het bevoegd gezag vaker heeft geconstateerd dat niet volgens de vergunningen wordt gewerkt.
20. In mei 2024 heeft de provincie Fryslân het voornemen bekend gemaakt om de vergunning Wet Natuurbescherming gedeeltelijk in te trekken nu het bedrijf beschikt over een grote hoeveelheid stikstofruimte die niet wordt benut.
21. In augustus 2018 heeft Wetterskip Fryslân een vergunning verleend voor het lozen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam, afkomstig van de mestverwerkingsinstallatie. In september 2024 heeft het Wetterskip een ontwerpbeschikking afgegeven om de lozingsvergunning in te trekken. Dit omdat het bedrijf geen gebruik maakt van deze vergunning en op korte termijn ook niet valt te verwachten dat zij alsnog gebruik gaan maken van de vergunning.
22. Plannen van het bedrijf voor grote wijzigingen m.b.t. de vergistingsactiviteiten zijn nog niet uitgevoerd en voor zover dat zonder vergunning wel gebeurt is dat op eigen risico. De plannen zijn bijvoorbeeld een 10 meter hoge nieuwe vergistingssilo met zogenaamde hydrolysering, twee grote digestaatsilo's, nieuwe luchtwassers, een groengasinstallatie waarbij o.a. de CO₂ uit het biogas wordt verwijderd, (op termijn) een CO₂vervloeiingsinstallatie, een nieuw gebouw, een stikstofstripper- en wasser en vele andere installaties in stal 5 et cetera. Weliswaar is in 2021 een omgevingsvergunning verleend voor een gasopwerkingsinstallatie,

⁴https://www.fumo.nl/fileadmin/Bestanden/Documenten/PDF/AB_vergaderingen/AB_20240411/10_agenda_punt_03.2B_Jaarverslag_Milieualarmnummer_2023.pdf p. 39

⁵ Memo Bedrijfsituatie Jorritsma Biogas B.V. d.d. 23-02-2021

maar op een andere plek en in een andere uitvoering dan het bedrijf nu wil realiseren. (De bedoeling van die vergunning lijkt vooral te zijn geweest om zo gauw mogelijk SDE-subsidie te kunnen aanvragen, waarna de 'echte plannen' via een bestemmingsplan en nieuwe vergunningen geregeld zouden worden. Zie ook de eerdergenoemde memo⁶.)

23. De procedure m.b.t. het ontwerpbestemmingsplan is voorlopig stilgelegd omdat de verschillende (vergunning)trajecten niet met elkaar overeenkomen. De provincie heeft, in samenspraak met de gemeente en het Wetterskip, het bedrijf verzocht om duidelijkheid te verschaffen wat de plannen zijn. Het bedrijf heeft toen verzocht om eerst de vergunning i.h.k.v. de Wet natuurbescherming te splitsen en daarna verder te gaan met het wijzigen van het bestemmingsplan. De ondernemer heeft echter ook verzocht om de behandeling van de aanvraag voor het splitsen van de Wnb-vergunning en de aanvraag voor een omgevingsvergunning van mei 2024 op te schorten tot 20 januari 2025. Momenteel ligt de behandeling van deze aanvragen dus stil. Of het ontwerpbestemmingsplan ooit rechtskracht zal krijgen is zeer te betwijfelen gezien het provinciale beleid, de vooroverlegreactie van de provincie en de inhoud van de ingediende zienswijzen, niet in de laatste plaats die van de provincie zelf.
24. Het betreft ter plaatse geen industriegebied, maar landelijk gebied. Het bedrijf ligt op 400 meter van het Natura 2000 gebied Waddenzee, tevens aangewezen als stiltegebied.
25. De exploitant heeft jarenlang geprofiteerd van de situatie dat de vergistingsactiviteiten niet ondergeschikt waren aan het agrarisch bedrijf en dus in strijd met het bestemmingsplan en het bevoegd gezag heeft deze situatie heel lang laten voortduren.
26. Als gevolg van de huidige bedrijfsvoering zoals die sinds vorig najaar plaatsvindt is de hindersituatie op het gebied van verkeer, geluid en geur zoals die in de omgeving wordt ervaren belangrijk verbeterd.
27. De financiële belangen van de vergunninghouder worden niet onevenredig geschaad. Het niet gebouwd hebben van stal 12 en het wijzigen van de pluimveeactiviteiten betreft een eigen keus van de eigenaar c.q. exploitant. De vergistingsactiviteiten zijn na de amfetamineaffaire niet hervat omdat de geproduceerde elektriciteit te weinig oplevert. En voor de plannen is nog geen vergunning en ook nog geen bestemmingsplan die dit mogelijk maakt. Die procedures liggen op dit moment overigens stil op verzoek van de aanvrager zelf. Bovendien maken de geurvoorschriften het vanwege de slechte werking van de luchtwassers niet mogelijk om de vergistingsactiviteiten uit te voeren zoals vergund.

Concluderend vraag ik u om de vergunningen deels in te trekken en te beperken tot de pluimveehouderij in stallen 5 t/m 11, waarbij de maximale veebezetting wordt verlaagd tot de in december en mei aanwezige dieren. Wat de mestvergistings- en aanverwante activiteiten op nr. 14 betreft verzoek ik de vergunning in te trekken tot een niveau waarbij deze activiteiten ondergeschikt zijn aan de agrarische activiteiten conform het bestemmingsplan Buitengebied 2013 en de omgevingsverordening. Daarbij vraag ik u ook om de vergunningvoorschriften aan die nieuwe situatie aan te passen en te actualiseren. Ik ga ervan uit dat u zich aan de wettelijke beslistermijn uit de Awb houdt.

Tot slot vraag ik u om de ontvangst van dit verzoek te bevestigen.

Hoogachtend,

Bijlage: Memo Bedrijfssituatie Jorritsma Biogas B.V. d.d. 23-02-2021 (van gemeente)
Volmachten

⁶ idem

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen